

prima instanță: V. Boico
instanța de apel: M. Ciugureanu, B. Bîrca, E. Clim

Î N C H E I E R E

30 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
Judecători

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Dumitru Mardari

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și avocatul Nicolae Malanciuc în interesele recurentului Ciobanu Valeri,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ciobanu Valeri împotriva Ministerului Justiției la Republicii Moldova privind constatarea încălcării art. 6 alin.1, dreptul al un proces echitabil și art.5 dreptul la libertate și siguranța al Convenției CEDO de către organelor de urmărire penală, și a instanțelor judecătorești în privința lui Ciobanu Valeri și repararea prejudiciului cauzat prin aceste încălcări,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, prin care a fost respinse apelurile declarate de către Ciobanu Valeri și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, și menținută hotărîrea judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din 19 ianuarie 2015,

c o n s t a t a t :

La 15 aprilie 2014 Ciobanu Valeri s-a adresat cu cerere de chemare în instanța de judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova în care a solicitat constatarea încălcării art. 6 alin.1, dreptul al un proces echitabil și art.5 dreptul la libertate și siguranța al Convenției CEDO de către organelor de urmărire penală, și a instanțelor judecătorești în privința lui Ciobanu Valeri,

- încasarea din contul Ministerul Justiției prin intermediul Ministerului Finanțelor din bugetul de stat a prejudiciului material în sumă de 101 645,00 lei, calculat după salariul mediu pe țară pentru perioada 21 iulie 2009 – 21 martie 2012 (2 ani 8 luni, 4 zile),
- încasarea prejudiciul moral pentru încălcarea art.5 CEDO în sumă de 30000 euro, iar pentru încălcarea art.6 alin. 1) al Convenției 7 000 euro, echivalentul în lei moldovenești,
- încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 4700,00 lei pentru asistență juridică la judecarea cauzei penale nr.2009220221 și suma de 6 000,00 lei pentru asistenta juridică la judecarea cauzei civile prezente,

- în total suma de 10700 lei,
- compensări cu titlu de costuri și cheltuieli în sumă de 1000 euro pentru asistența juridică la reprezentarea de către avocat la CEDO, de corespondență poștală, fax, telefon, de traduceri, multiplicări, servicii notariale, certificate în sumă de 100 euro,
 - încasarea cheltuielilor de transport efectuate de Ciobanu Valeri în legătură cu chemările organelor de urmărire penală, și în instanțele judecătorești în sumă de 800 lei.

În motivarea pretențiilor a reiterat că, la 04 august 2009 în privința sa a fost pornită cauza penală, conform semnelor infracțiunii, prevăzute de art.217 alin. (1) Codul penal.

Ulterior prin sentința Judecătoriei Sîngerei din 21 octombrie 2009, Ciobanu Valeri a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.217 alin.(1) Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub de muncă neremunerată în folosul comunității, pe un termen de 67 ore.

În conformitate cu art. 85 Codul penal, prin aplicarea dispoziției art. 87 Codul penal la pedeapsa stabilită prin Decizia Colegiului penal al Tribunalului de Circumscripție Bălți din 17 iunie 1999, i s-a adăugat parțial pedeapsa aplicată prin sentința în cauză, stabilindu-i-se pedeapsa definitivă închisoare pe un termen de trei ani și două luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciare de tip închis.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 martie 2010, s-a admis recursului lui Ciobanu Valeri, s-a casat sentința Judecătoriei Sîngerei din 21 octombrie 2009 și s-a remis cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Măsura preventivă s-a menținut aceeași, arestul preventiv.

Prin sentința Judecătoriei Sîngerei din 05 ianuarie 2011, Ciobanu Valeri a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.217 alin.(1) Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de trei ani și două luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciare de tip închis.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 februarie 2011, s-a admis recursului lui Ciobanu Valeri, s-a casat sentința Judecătoriei Sîngerei din 05 ianuarie 2011 și s-a remis cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Măsura de reprimare starea de arest s-a înlocuit cu obligarea de nepărăsire a țării cu eliberarea lui Ciobanu Valeri de sub arest din sala de judecată.

Prin sentința Judecătoriei Sîngerei din 03 februarie 2012 procesul penal a fost încetat eliberându-l de răspundere penală pe Ciobanu Valeri, învinuit în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art.217 alin.1 Codul penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție. Măsura preventivă - obligarea nu părăsi localitatea, în privința lui Ciobanu Valeri a fost revocată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 martie 2012 au fost respinse ca nefondate recursurile declarate de către procurorul în procuratura r-nul Sîngerei și Ciobanu Valeri.

S-a admis recursul, declarat de către Ciobanu Valeri, s-a casat sentința Judecătoriei Sîngerei din 03 februarie 2012 și s-a adoptat o hotărâre nouă prin care Ciobanu Valeri a fost achitat în baza art.217 alin.1) Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Sușține Ciobanu Valeri că s-a aflat în arest timp de 1 an și 12 zile, în care a fost deținut ilegal, fără a fi eliberat un mandat de arest de o instanță judecătorească pe numele lui, sau fără a exista o hotărâre judecătorească legală, fapt ce a dus la încălcarea prevederilor art. 5 § 3 CEDO, considerînd că, urmare a acțiunilor ilegale a organelor de drept ale Republicii Moldova.

Consideră, că sumele solicitate sunt rezonabile, echitabile, necesare și suportate, deoarece anume această sumă ar corespunde suferințelor sale care i-au fost cauzate de către organele de anchetă prin intentarea dosarului penal și includerea măsurilor de preventive. Acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești au dus la încălcarea art.6 alin.1) al Convenției CEDO.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 ianuarie 2015, s-a admis parțial cererea de chemare judecată înaintată de către Ciobanu Valeri.

S-a încasat din contul statului în beneficiul lui Ciobanu Valeri prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 100 000,00 lei.

S-a încasat din contul statului în beneficiul lui Ciobanu Valeriu cheltuielile suportate pentru asistența juridică la reprezentarea de către avocat la CEDO în mărime de 1 100,00 euro, convertită în lei moldovenești la data executării, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

S-a încasat din contul statului în beneficiul lui Ciobanu Valeriu cheltuielile de judecată, compuse din asistență judiciară în mărime de 10700 lei, cheltuieli de transport în mărime de 1600 lei, în total suma de 12300 lei.

Cerința privind încasarea prejudiciului material calculat după salariul mediu pe țară pentru perioada 21 iulie 2009-21 martie 2012 cu aplicarea prevederilor art. 619 Codul civil, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015 s-au respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ciobanu Valeri și s-a menținut hotărîrea judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 ianuarie 2015.

La 25 februarie 2016 recurentul Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, și a hotărîrii judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 19 ianuarie 2015 solicitând în principal respingerea acțiunii, ca neîntemeiată, în subsidiar modificarea deciziei în sensul diminuării sumelor acordate.

Indică că, măsura sub formă de arest aplicată, nu a fost declarată ilegală, printr-un act procedural definitiv și revocabil, iar existența sentinței de achitare nu poate servi drept temei de a invoca că măsura preventivă poate fi considerată ilegală.

Consideră că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin toate împrejurările care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nu a apreciat obiectiv, sub toate aspectele probele la dosar, aplicînd incorect normele de drept material și procesual. Suma prejudiciului moral acordată de instanța de apel este exagerată. Reclamantul nu a demonstrat care este legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu. Din materialele dosarului derivă că nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul pricinuirii prejudiciului considerabil. În cadrul examinării cauzei civile de către

instanța de judecată nu a fost efectuată o analiză minuțioasă a circumstanțelor de drept și de fapt, astfel aceasta la stabilirea mărimii despăgubirii a omis principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Menționează că măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute de lege, care sunt și necesare într-o societate și au scop legitim de asigurare a luptei cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

Mai menționează că încasarea cheltuielilor de asistență juridică privind reprezentarea de către avocat la CEDO în mărime de 1000 euro este neîntemeiată și neexplicabilă și nejustificată, cheltuielile nefiind probate în modul stabilit. Suma încasată nu este proporțională efortului intelectual depus, în condițiile în care avocatul nu a participat nici la o ședință în fața Curții Europene a Dreptului Omului.

Totodată încasarea cheltuielilor de transport sunt nejustificate, tichetele de călătorie din transportul public prezentate nu reflectă direcția tur-retur de deplasare respectivă și nu pot fi acceptate în proces ca probă.

La 26 februarie 2016 avocatul Nicolae Malanciuc care acționează în interesele lui Ciobanu Valeri a declarat recurs împotriva hotărârilor judecătorești, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii judecătorești Buiucani mun. Chișinău din 19 ianuarie 2015 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015 în partea respingerii cererii de chemare în judecată și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului invocă că, nu este de acord cu decizia instanței de apel în respingerii acțiunii. Instanțele investite cu judecarea fondului nu au ținut cont de prevederile recomandării nr.6 din 23 iulie 2012 a Curții Supreme de Justiție privind satisfacția echitabilă de către instanțele judecătorești naționale cu privire la acordarea satisfacției morale privind constatarea violării art.5 și 6 al Convenției CEDO, invocate de instanța de fond.

Susține că fără nici un temei legal a fost pornită cauza penală, fiind atras ilegal la răspundere penală. Pe perioada aflării sale în arest nu a avut posibilitatea de a se angaja, iar prin acest fapt i s-a cauzat un prejudiciu moral ce rezultă din suferințe și stres. Faptul atragerii ilegale a răspunderii penale a avut un impact negativ asupra sa, fiindu-i afectată integritatea sa fizică și psihică, umilindu-i demnitatea.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare eronat au soluționat pricina deoarece compensația bănească încasată nu poate atenua suferințele fizice și psihice pe durata aflării lui Ciobanu Valeri în detenție, gravitatea încălcărilor procesuale comise în cadrul urmăririi penale și la examinarea cauzei în instanța de judecată, durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei în instanța de judecată și anume 2 ani și opt luni.

Prin referința depusă de avocatul Nicolae Malanciuc în interesele lui Ciobanu Valeri la 11 martie 2016 a indicat că recursul înaintat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova este neîntemeiat și a pledat pentru respingerea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre

necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit scrisorii Curții de Apel Chișinău (f.d.167), decizia motivată a fost expediată în adresa participanților la proces la 10 decembrie 2015, însă la materialele dosarului nu există dovada legală de recepționare, astfel instanța de recurs consideră că recurenții s-a conformat prevederilor legale și recursul declarat la 25 februarie 2016 și respectiv 26 februarie 2015, sunt depuse în termen, potrivit prevederilor art.434 Codul de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin.(1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Tot odată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de către recurenți poartă un caracter declarativ, se combat cu probele administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărîre legală, iar argumentele invocate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și avocatul Nicolae Malanciuc în interesele recurentului Ciobanu Valeri în cererile de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și avocatul Nicolae Malanciuc în interesele recurentului Ciobanu Valeri, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Valeriu Doagă

Judecători

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari